

AZ ÉRTÉKELÉSEL KAPCSOLATOS TUDÁS HATÁSA AZ ÉRTÉKELÉS FOLYAMATÁRA ÉS AZ EREDMÉNYEK ÉRTELMEZÉSÉRE, FELHASZNÁLÁSÁRA

Szombathelyiné Nyitrai Ágnes

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Kulcsszavak: diagnosztikus értékelés, DIFER, a fejlődés segítése

Az értékelés iránti igény, a megnyilvánulásainkra a számunkra fontos emberektől való reakció várása egész életünk folyamán pszichés szükséglet. Az értékeléssel kapcsolatos korszerű tudásunk gyökerei az 1960-as évekre nyúlnak vissza; Tyler modellje, Scriven elmélete a diagnosztikus, formatív és a szummatív értékelés funkcióinak, alkalmazási lehetőségeinek megkülönböztetéséről, Glaser felfogása a kritériumorientált értékelésről, az 1990-es évek motivációkutatásai eredményeképpen tudjuk azt, hogy a jó értékelés elsősorban az intrinzik motivációt erősíti. Mindezt számtalan magyar kutatás és publikáció is erősítette (Nagy József, Csapó Benő, Falus Iván, Báthori Zoltán, Vidákovich Tibor, Józsa Krisztián stb.).

Az 1990-es években a humán szférában is egyre inkább terjedt a minőségbiztosítás, amelynek köszönhetően megnőtt az egzaktásra törekvés: a mérőeszközök használatának terjedése, a mérőeszközökkel kapcsolatos kívánalmak differenciálódása figyelhető meg. A humanisztikus pszichológia térhódítása, a motiváció- és attribúciókutatások eredményei, az egyén személyiségének lehető legmagasabb szintű kibontakoztatására törekvés, a differenciált, egyénre szabott bánásmód fontosságának hangsúlyozása pedig az értékelés pszichológiai vonatkozásait emelték ki, illetve segítettek ezek árnyalt kidolgozásában. – A különböző alternatív pedagógiai elképzelések az értékelés egyedi módszereinek kidolgozásával tovább gazdagították az értékeléssel kapcsolatos pedagógiai tudást.

Oktatóként, kutatóként és szülőként azonban az értékeléssel kapcsolatos nézetek olyan sokszínűségével találkozom, amely már esetenként kezelhetetlen zűrzavarként jelenik meg számomra. (A mérés fetisizálása és a méréstől való viszolygás, bizonyos fogalmak kerülése, pontatlan, adott esetben egymásnak ellentmondó értelemben történő használata stb.). Ph.D. témám az összefüggés-kezelés fejlődése és a fejlődés segítése 4-8 éves gyermekek körében, kutatómunkámat a DIFER segíti. Kutatásaim során egyre inkább megerősödött bennem, hogy ahhoz, hogy a DIFER ténylegesen diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszerként működjön, rendkívül fontos, hogy az alkalmazói egy nyelvet beszéljenek (ami semmiféleképpen nem jelent uniformizált szakmai gondolkodást).

Az értékeléssel kapcsolatos attitűdök és tudás feltérképezése, a szükséges tennivalók megfogalmazása érdekében az óvónők és a végzős óvodapedagógus hallgatók körében kérdőíves vizsgálatot végeztem saját fejlesztésű mérőeszkővel. A minta összetétele:

- a főiskola gyakorló óvodáinak óvónői (kb. 30 fő);
- végzős óvodapedagógus szakos levelezős hallgatók (kb. 100 fő, közülük kb. 50-en dolgoznak óvónői munkakörben);
- végzős nappali tagozatos óvodapedagógus hallgatók (kb. 30 fő).

Az előadás e vizsgálat néhány fontosabb eredményét mutatja be.